

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2021-06-21
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
FT 1737-21

PARTER

Kärande

Rose-Marie Sunnarborg
Hamngatan 21 A
172 66 Sundbyberg

Motpart

Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik, 556013-0683
105 73 Stockholm

Ombud: Bolagsjuristen Åsa Hågbäck
Adress som bolaget

DOMSLUT

Käromålet ogillas.

Dok.Id 2391322

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 651 40

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Rose-Marie Sunnarborg köpte den 27 december 2019 två årsbiljetter av Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik (SL) till sig själv och sin mamma för totalt 15 550 kr.

Rose-Marie Sunnarborg och hennes mamma använde sina årsbiljetter till i mitten av mars 2020 då Covid-19-pandemin bröt ut.

Den 14 april 2020 kontaktade Rose-Marie Sunnarborg SL om möjligheten att så kallat ”frysa” årskorten, alternativt få återbetalning. SL svarade då att inget av alternativen var möjliga.

Den 11 juli 2020 skickade Rose-Marie Sunnarborg in en anmälan till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) angående i första hand frysning och i andra hand återbetalning med 12 536 kr. Den 14 december 2020 meddelade ARN beslut i ärendet och avslog Rose-Marie Sunnarborgs krav.

Rose-Marie Sunnarborg ansökte om stämning mot SL den 29 januari 2021.

YRKANDEN M.M.

Rose-Marie Sunnarborg har yrkat att tingsrätten förpliktigar SL att betala 12 536 kr till henne.

SL har bestridit yrkandet i sin helhet. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig.

Parterna har inte yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER M.M.

Rose-Marie Sunnarborg

Folkhälsomyndigheten och regeringen har gått ut med klara och starka rekommendationer till äldre och riskgrupper att hålla sig hemma och undvika kollektivtrafik för att undvika att bli smittade av Covid-19. Även de som är yngre och befinner sig i arbetslivet har blivit rekommenderade att undvika kollektivtrafiken och jobba hemifrån så mycket som möjligt och därmed underlätta för dem som inte kan jobba hemifrån, såsom sjukvårdspersonal och andra, att åka kollektivt med mindre risk för att bli smittade. Rose-Marie Sunnarborg och hennes mamma, som är 83 år gammal, har på grund av avrådan inte kunnat använda sina årskort fullt ut. Rose-Marie Sunnarborg bor med sin mamma som tillhör en riskgrupp varför hon inte heller har kunnat resa med SL.

Som privatpersoner, som har gjort rätt för sig och betalat för att åka kollektivt, bör Rose-Marie Sunnarborg och hennes mamma ha rätt till återbetalning för sina årsbiljetter för de månader som de inte har kunnat åka kollektivt under år 2020. De kommer att behöva köpa nya biljetter igen när det åter är tryggt att åka kollektivt. Det är fel att SL i ett sådant extraordinärt läge som råder hänvisar till SL:s regler som normalt gäller. Det råder fortfarande en pandemi som inte kan anses som normala omständigheter. Eftersom äldre personer rekommenderas att stanna hemma under pandemin bör det finnas möjligheter hos SL att få återbetalning i detta läge.

Det yrkade beloppet har beräknats enligt följande. Från det erlagda beloppet har ett belopp motsvarande 70 dagar, den tid som Rose-Marie Sunnarborg och hennes mamma använde årsbiljetterna, räknats bort.

SL

SL:s återköpsregler

För resenärer i SL-trafiken gäller SL:s allmänna köp- och resevillkor av den 8 oktober 2019. Enligt avsnitt 1 förbinder man sig att följa samtliga villkor om man reser med SL-trafiken. Reglerna om återköp av periodbiljetter finns i avsnitt 6 och däri framgår:

- i. att återköp görs av periodbiljetter till inköpspris om biljetten ännu inte har påbörjats.
- ii. att SL återköper biljetter även om biljetten har påbörjats, men då med ett fastställt prisavdrag per dag (gäller biljetter med en giltighetstid om minst 90 dagar, för årskort är avdraget 102 kr per dag och för reducerat årskort är avdraget 68 kr per dag för biljetter köpta mellan den 3 januari 2019 och den 3 januari 2020 enligt information på SL:s hemsida).
- iii. att man kan ha rätt att lämna tillbaka en periodbiljett och ha rätt till full återbetalning för den återstående perioden om SL gör stora ändringar i trafikutbudet. Det krävs att ändringarna i trafiken har stor betydelse för resenären och att resenären inte hade kunnat förutse ändringarna vid köpet av biljetten.

Punkten iii. ovan är angivet i 19 § lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter (2015:953) där det framgår att resenären får frånträda avtalet om köp av en periodbiljett, om transportörens trafikutbud ändras efter köpet på så sätt att det avviker från vad resenären med fog har kunnat förutsätta vid köpet och avvikelserna är av väsentlig betydelse för resenären.

Den aktuella situationen

Under det första kvartalet år 2020 drabbades Sverige, liksom många andra länder, av Covid-19. Covid-19 medför en påverkan på kollektivtrafiken i Stockholms län, bland annat genom ökad sjukfrånvaro hos personalen hos SL:s trafikutövare som ledde till behov av prioriteringar, förändringar av viseringsmöjligheter i kollektivtrafiken men

även genom förändringar i resandemönstret. SL utgör en del av Region Stockholm och har ett ansvar att upprätthålla kollektivtrafiken och att medverka till begränsning av spridningen av Covid-19 samt vid behov anpassa kollektivtrafiken för att uppnå detta. Detta inkluderar även samverkan med relevanta myndigheter och att i förekommande fall följa instruktioner och riktlinjer från sådana myndigheter.

Som en följd av ökad sjukfrånvaro och minskat resande beslutade SL att busstrafiken och lokalbanorna skulle gå ner på en reducerad tidtabell från och med den 23 mars 2020. Från och med den 6 april 2020 gick busstrafiken och lokalbanorna upp till full, men anpassad trafik. Pendeltågen och tunnelbanan har hela tiden haft ordinarie trafikutbud.

Under vecka 10 år 2020 påbörjade SL, som en följd av instruktioner från Folkhälsomyndigheten, en kampanj med uppmaning till folk att inte åka med kollektivtrafiken om de inte absolut behöver.

SL anser att de tillfälliga anpassningar av delar trafikutbudet som gjordes den 23 mars till den 6 april 2020 inte är att anses vara så stora ändringar i trafikutbudet att de förutsättningar som anges för återköp av periodbiljetter är uppfyllda.

Käranden har heller inte påstått att hon och hennes mamma var berörda av de aktuella neddragningarna under den period då viss trafik var nedjusterad.

SL:s uppmaning att inte åka med kollektivtrafiken är en direkt följd av Folkhälsomyndighetens instruktioner för att undvika spridning av Covid-19. Uppmaningen har inte inneburit några ändringar alls i trafikutbudet, snarare har trafiken utökats för att minska risken för trängsel bland SL:s resenärer. Kampanjen är enbart en uppmaning till resenärerna att fundera över om resan är nödvändig under rådande omständigheter. Förutsättningarna för att lämna tillbaka periodbiljetten och få rätt till full återbetalning är därmed inte uppfyllda. SL anser att det inte i övrigt finns någon grund för att frångå avtalet eller att avtalet är oskäligt på något sätt.

DOMSKÄL

SL har som skriftlig bevisning åberopat SL:s allmänna köp- och resevillkor av den 8 oktober 2019. Rose-Marie Sunnarborg har inte åberopat någon bevisning.

Målet har efter parternas samtycke avgjorts genom huvudförhandling i förenklad form i enlighet med 42 kap. 20 § andra stycket rättegångsbalken.

Tingsrättens bedömning

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att det är ostridigt i målet att Rose-Marie Sunnarborg, genom köpet av årsbiljetterna, förbundit sig att följa SL:s allmänna köp- och resevillkor.

Det följer av villkoren att resenärer kan ha rätt att lämna tillbaka en periodbiljett och ha rätt till full återbetalning för den återstående perioden om SL gör stora ändringar i trafikutbudet. Det krävs att ändringarna i trafiken har stor betydelse för resenären och att resenären inte hade kunnat förutse ändringarna vid köpet av biljetten. Villkoren motsvarar i den delen vad som följer av 19 § lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter i vilken det framgår när resenärer har rätt att frånträda avtal om köp av en periodbiljett samt få återbetalning av den del av biljettpriset som avser tiden efter frånträddandet.

Det framgår av utredningen i målet att SL, som en följd av instruktioner från Folkhälsomyndigheten, har uppmanat allmänheten att undvika att åka med kollektivtrafiken under den rådande pandemisituationen samt att SL mellan den 23 mars och 6 april 2020 reducerade trafikutbudet.

Det är inte visat i målet att de ändringar i trafikutbudet som förekommit har varit så stora att de kan ge Rose-Marie Sunnarborg rätt till återbetalning för årskorten enligt villkoren. Rose-Marie Sunnarborg har vidare inte gjort gällande att hon eller hennes

mamma var berörda av de aktuella ändringarna i trafikutbudet. Förutsättningarna för att lämna tillbaka årskorten och få rätt till full återbetalning enligt villkoren är därmed inte uppfyllda. Det saknas således även rätt för Rose-Marie Sunnarborg att frånträda avtalet enligt 19 § lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Användningen av årsbiljetterna har vidare påbörjats och använts under en viss period vilket medför att det i övrigt saknas möjlighet för återköp respektive återköp med visst prisavdrag på årsbiljetterna enligt villkoren.

Vidare kan inte avrådan att resa kollektivt innebära att SL förbjudit eller hindrat Rose-Marie Sunnarborg från att använda årskortet eller nyttja SL:s trafikutbud. Att rekommendera allmänheten att undvika att använda tjänsterna utgör inte något avtalsbrott mot villkoren.

Rose-Marie Sunnarborg har gjort gällande att det är fel att hänvisa till villkoren vid ett sådant extraordinärt läge som råder och att det därför bör finnas möjligheter att få återbetalning hos SL. Tingsrätten konstaterar att det i villkoren saknas möjlighet att frånträda avtalet eller få återbetalning på grund av så kallad *force majeure* eller sådana extraordinära omständigheter som Rose-Marie Sunnarborg gör gällande. Vidare har det inte framkommit något i målet som visar att det i övrigt skulle föreligga grund att frånga villkoren, eller att villkoren är oskäliga, på grund av rådande pandemisituation.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att Rose-Marie Sunnarborg inte har rätt till ersättning enligt villkoren och att det inte har framkommit att det föreligger annan grund för att frånga villkoren eller att villkoren är oskäliga på något sätt. Mot den bakgrunden ska Rose-Marie Sunnarborgs käromål ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 12 juli 2021. Prövningstillstånd krävs.

Miranda Hermansson

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.